

✓ **ИВАН КУЧЕРЯВІЙ.**

=

1.

У недиленьку раненько,

Рано до-схід сонця,

Ой журилася Грициха

Сивши у віконьця,

И смутними оченьками

За Самарь глядила,

У те поле безконечне,

Де Саур могила.

З того краю далекого

Сина сподивалась,

Не раз, не два його ждучи

Слізьми умивалась.

Давно пишов з козаками

У степ на Татарив;

И немає об них висти,

Мов у воду впали.

Полетили на врагових

Сизими орлами,

Не дай Боже на чужини

Лягти головами.

2.

Не сон схилив головоньку

На билин руки;

Ой упала, схилилася,
Од тяжкої муки.
Ой згадавши вона сина,
Мужика згадала;
Сердце кров'ю облилося,
Вона плакати стала.
Не год-же він у неволи
У Польській Вкраїні;
Ще попався вражим Ляхам
При лихий години,
У ту пору, в ту годину,
Як Буш руйнували;
Відтиль взяли сердешного
З грізними синами.
Ллються сльози з очей смутних,
Як дощик той з хмари;
Длились довго, виливались,
Потім перестали!

3.

Не вий, витре, не вий, буйний,
На самарські лози;
Лучше повий на Грициху,
Та звий з очей сльози,—
Та звий в Самарь, нехай пливуть
В море за водою,
Щоб сліз дарма не тратила
Вона за дочкою.

Отпустила її з братом
В далеку дорогу,
Аж на Дінець в Святи-Гори,
Помолиться Богу:
И жде її, не дождеться,
А матери мука;
Чи хто стукне, чи хто гякне,
Так серце її застука.
«О, крий Боже, голубоньку
В дорози від лиха»...
Та її здихнула тяжко, важко
По дочці Грициха;
Бо скучно їй, одна дома,
Ні-з-ким розмовляти,
И нікому старесенькій
Порадоньки дати.

4.

Не все гудуть буйни витри,
Не все стогне море;
От-так в серці після лиха
Не вик живе горе.
Настає свята година,
Та свята минута:
В тую пору не наляже
На серденько смута,
И на душі тихо стане
Як там під зірками;

Тоди, тоди невидоме
 Щось робиться з нами!
 Душа, очи, наше серце,
 Так и льнуть до неба;
 Тоди чоловік спізнає,
 Що молитися треба!..
 Довго, довго, у віконця
 Грициха сиділа;
 Потім встала, до образів
 Свечки посвятила,
 Пред іконами святими
 Вона ниць упала;
 За мужика и за дітей
 Молитися стала:
 Єи печаль и молитва
 Богом прийнялася;
 Бо там, в степу, за Самарью,
 Курà піднялася!...

== Д У Г.

=

1.

Ходє хвиля по Осколу,
 Аж на берег скаче;
 Ходє голуб по берегу,
 По голубци плаче.

Хвиля вдариться об берег,
Берег зеление;
Як загуде сизий голуб,
Так аж серце ние.
Гудив, гудив сизий голуб,
Та й став воду пити;
Хотів бідний своє горе
Водою залити.
Де ти, моя голубонько,
Де ти, сизокрила;
На що мене покинула,
За що розлюбила?
Чи любила, не любила,
А завдала жалю!
Прийди, серце, подивися,
Як я погибаю!
Болить в мене головонька,
Болить серце дуже;
Ох, прийдеться загинути,
А тобі байдуже.
Гирько мени жить без тебе,
Божий свит темние,
Очи плачуть, серце рветься,
И від муки тлие.
Полиняло мое личко,
Як квіт у морози;
Прилинь, поглянь, мое серце,
Хоч на мои сльози!

Хвиле, хвиле, буйна хвиле,
Ударь мене в груди:
Мени гирько жить на свити,
Чи не легше буде!
Покотилась буйна хвиля
На жовтий писочок;
Де ти, милий, чорнобривий,
Сизій голубочок!

2.

Прийди, прижмись, моя мила,
Та до мого сердца;
Болить воно від кохання,
Так чи не минеться.
Прийди, зхили головоньку
На билли груди;
Тоди визнаеш, моя мила,
Як там сердце любе.
Цилуй, цилуй мене в сердце
Своими устами;
Так почувеш, як те горе
Стука молотками.
Ой Боже мій, о Боже мій!
Де те сердце дити?
Ох прийдеться з таким сердцем
На той свит забигти.

3.

Цитьте, витри! цитьте, буйни!
В лузи не гудите!
Мое горе лягло спати,
Так не розбудите.
Ох, заснуло воно в сердци,
Як в нори гадюка;
Наче легше мені стало,
Наче менша му́ка.
Цитьте, вітри, цитьте, буйни!
Горя не будите!
Дайте мені молодому
Хоч на-час спочити!
Бо те горе незкінчанне,
Боже, надоило;
Чую серденько від його
В крові закипило.
Що-ж те горе колихало,
Від чого заснуло?
Мабуть мила чорнобрива
К сердцю пригорнула?
Сеи ласки я не знаю,
В сьому не кохаюсь;
Коли тяжко мені стане,
К дубу пригортаюсь!
Мое горе, мое люте
Вздохи колихали;

Сльози, писни жалистливи

Його присипляли.

Уморили мое горе

Не жарти дивочи;

Ох, вибили його з сили

Безсоннии ночи.

Цитьте-ж, витри, не гудите,

Нехай йому спиться!

Мука мени, як проснеться;

Душа розболиться!

Ой загули буйни витри,

Похилились лози:

Чую, горе мое встало;

Ой де-ж мои сльози?

4.

Чом не заплакати-б мени?

Од сліз-би стало може легше!

Не так душа пеклась в огни,

Не так-би тлило бидне сердце!

Извисно, де огонь горить,

То там и роси опадають;

В кого-ж душа вконець болить,

В того и сльози висихають.

О Боже мій, о Боже мій!

Чи я діждусь кінця недугу?

Ох видно прийдеться мени

Нести на небо мою тугу,

И там пред Богом розказать
Мою любов, земний скорби,
И язви сердца показать,
А в язвах кров и чисти слюзи.
И вірю я, що там мене
Нихто безумним не назве,
Нихто, ніхто не посміється
З моїх скорбей, печалей сердца.
И так любов мою земну
Я за могилу понесу,
Не як той грих, як правду твою,
Угодну Богу и святую. . . .
Но я боюся отсе сказати:
Коли-ж и там з любов'ю муки
Не знають як и тут розлуки,
То страшно жити и умирати!..

